
Vergaderjaar 2023–2024

21 501-20

Europese Raad

DX

BRIEF VAN DE MINISTER VAN BUITENLANDSE ZAKEN

Aan de Voorzitter van de Eerste Kamer der Staten-Generaal

Den Haag, 20 juni 2024

Hierbij bied ik u, mede namens de Minister-President, het verslag aan van de informele Europese Raad van 17 juni 2024.

De Minister van Buitenlandse Zaken,
H.G.J. Bruins Slot

VERSLAG VAN DE INFORMELE EUROPESE RAAD VAN 17 JUNI 2024

De leden van de Europese Raad (ER) kwamen op 17 juni jl. bijeen voor een informeel diner waarbij is gereflecteerd op de uitkomsten van de verkiezingen van het Europees Parlement (EP) en van gedachten is gewisseld over het proces van de voordracht van kandidaten voor de toposities bij de EU-instellingen, met name de nieuwe voorzitter van de Europese Commissie, de voorzitter van de Europese Raad en de Hoge Vertegenwoordiger voor buitenlandse zaken en veiligheidsbeleid. De voorzitter van het EP, mw. Metsola, en de voorzitter van de Europese Commissie, mw. Von der Leyen, woonden een deel van de bijeenkomst bij.

Van 6–9 juni jl. hebben de verkiezingen voor het EP in de 27 lidstaten van de EU plaatsgevonden. Op basis van de prognose van de samenstelling van het nieuwe EP (data EP 14 juni), gebaseerd op definitieve resultaten uit 17 lidstaten en voorlopige resultaten van 10 lidstaten¹, is de geschatte opkomst in de hele EU 51,08 procent. Deze opkomst is vergelijkbaar met de opkomst in 2019. Volgens deze prognose komt de EVP uit op 190 zetels, S&D op 136, Renew Europe op 80, ECR op 76, ID op 58, Groenen op 52, The Left op 39 en NI/overige op 89. Het beeld is dat de middenpartijen stabiel zijn gebleven terwijl de rechterflank is gegroeid. Deze uitkomst, waarbij meerdere partijen nodig zijn om een meerderheid te vormen, leidt tot een noodzaak om samen te werken om coalities te vormen. De komende tijd zullen (nieuwe) nationale partijen moeten kiezen bij welke Europese groep zij zich willen aansluiten. Dit proces zal binnen het EP enige tijd in beslag nemen.

Wat betreft de benoemingen van de kandidaten voor de toposities heeft de ER zich uitgesproken voor het vasthouden aan de procedures zoals vastgelegd in de EU-Verdragen. De ER, rekening houdend met de uitkomsten van de EP-verkiezingen en na gepaste raadpleging van het EP, zal een kandidaat-voorzitter van de Europese Commissie voordragen bij het EP. Het EP zal vervolgens stemmen over deze kandidaat. De ER zal ook een kandidaat voordragen voor de positie van de Hoge Vertegenwoordiger voor buitenlandse zaken en veiligheidsbeleid. Tijdens de bespreking was er groeiende consensus over de invulling van de toposities.

De Minister-President heeft, in lijn met motie Piri/Paternotte,² zorgen overgebracht over mogelijke buitenlandse inmenging in de EP-verkiezingen. Hij heeft aangegeven dat een onderzoek wenselijk is als er indicaties van inmenging zijn. Een dergelijk onderzoek op Europees niveau zou in de eerste plaats aan het EP zijn, in samenwerking met de Belgische autoriteiten.

Het kabinet acht het van belang dat tijdig wordt besloten over de voordracht en benoeming van de nieuwe voorzitter van de Europese Commissie, zodat de nieuwe Europese Commissie eind 2024 van start kan gaan met de uitvoering van een nieuwe agenda. Uw Kamer is geïnformeerd over het proces van de benoemingen in de geannoteerde agenda van de informele ER van 17 juni jl.³

¹ Definitieve resultaten uit zeventien EU-landen: België, Bulgarije, Cyprus, Denemarken, Duitsland, Finland, Frankrijk, Griekenland, Ierland, Kroatië, Litouwen, Luxemburg, Malta, Oostenrijk, Polen, Slowakije en Tsjechië. Voorlopige resultaten uit tien EU-landen: Estland, Hongarije, Italië, Letland, Nederland, Portugal, Roemenië, Slovenië, Spanje en Zweden.

² Motie 21 501-20, nr. 2093.

³ Kamerstuk 21 501-20, nr. 2088